Hvid til hvid

Refleksioner over vores hvidhed

Velkommen til Hvid til hvid

Dette er et zine, der er et resultat af fælles refleksioner over vores egen hvidhed. Det skal ses som en invitation til andre om at reflektere over deres hvidhed, og hjælpe med at starte samtaler om hvidhed. Vi opfordrer dig til at læse zinet med dine venner eller familiemedlemmer og diskutere det, men du kan også læse det alene.

Vi har skrevet zinet til alle, der har lyst til at åbne det. Det er til dig, som vil forholde dig kritisk til din egen position og hvad den er med til at gøre i verden. Samtidig mener vi, at det er nødvendigt, at vores kritik er åben og sårbar. Derfor har vi valgt at tage udgangspunkt i vores personlige erfaringer med racisme og hvidhed. Zinet er derfor lige så meget en indadvendt refleksion som en invitation.

Vi er en gruppe af hvide personer, der med forskellige tilgange er engageret i antiracistisk arbejde. I maj begyndte vi at mødes for at tale om at lave et zine. Vi havde i vores politiske arbejde savnet rum og grupper til at arbejde med vores hvidhed. Vi manglede noget tekst, der var skrevet på dansk, der forholdt sig til hvidhed og hvilken rolle det spiller i det antiracistiske arbejde. Det har vi forsøgt at gøre i dette zine.

Det føles mærkeligt intentionelt at mødes kun hvide sammen for at tale om racisme og hvidhed. Selvom vi jo ofte gør det i forvejen uden at reflektere over det. Det har været kraftfuldt som antiracister at mødes netop om det at være hvide med andre hvide, og gå imod en kultur af ansvarsfralæggelse og udskamning.

At bruge racekategorier er uvant i Danmark. Det fik stor opmærksomhed i medierne at sorte til Black Lives Matter demonstrationen i maj 2020 blev

opfordret til at gå forrest, og dermed at hvide ikke skulle. Dette er blevet meget kritiseret, fordi der stadig er en stor modstand mod at bruge race som social kategori i Danmark. Det skyldes, at mange ser racekategoriseringen som problemet i sig selv. Men at tale om problemerne har aldrig skabt dem i første omgang. Det er racismen og racevidenskaben, der har skabt racekategorierne. Det betyder, at selvom race ikke findes videnskabeligt eller biologisk, så har race stadig sociale konsekvenser i verden i dag. For at komme problemerne til livs må vi som en start tale om dem.

Hvad er hvidhed? Det er ikke nemt at definere præcis, hvad hvidhed er eller gør. Alle teksterne i vores zine er heller ikke enige på dette punkt, men der er nogle overordnede ting, der går igen i teksterne. En af dem er, at hvidhed kan ses i vores socialisering. Den oplærer os i hvordan vi begår os, præger vores tanker og vores opførsel over for folk, der ikke er hvide. En anden er, at hvidhed er usynlig for os hvide. Det sker blandt andet ved, at hvidheden tildeler hvide mennesker retten til at definere hvad den universelle oplevelse er. Hvidhed bliver set som det neutrale udgangspunkt. Vi er også enige om, at hvidhed er med til at skabe dominans, racistisk vold og en dehumanisering af folk, der ikke er hvide.

Vi vil gøre det tydeligt, at vi på trods af at være ideologisk imod racisme, alligevel som hvide mennesker er investeret i hvidhed og racisme. Med det mener vi, at vi stadig nyder godt af de systemer, som vi er imod. At vi stadig kommer til at opføre os racistisk og gentage racistiske mønstre, selvom vi er imod dem.

At vælge vores hvidhed til eller fra ligger på grænsen af vores mulighedshorisont: Vi vil både afskaffe hvidhed, men samtidig kan vi ikke undslippe den i os selv. Vi vil bekæmpe hvidhed, men vi kan ikke løbe fra vores egen medskyldighed. Vi vil derfor starte med at slå vores hvide uskyldighed ihjel. Vi er medskyldige og vi vil bekæmpe hvid magt.

Men. Vores refleksioner får os også til at spørge os selv, om vi overhovedet kan være antiracister og hvide på en gang? Vi kender ikke det endelige svar. Vi vælger at svare ved at sige, at det er vores ansvar at bekæmpe hvid magt og understøtte BIPOC-kammerater og antiracistisk arbejde.

Så, velkommen til Hvid til hvid.

Vi anbefaler jer at læse Kære Zine-teksten først, da den er en refleksion over vores gruppes arbejde. Vores mail er åben, hvis I gerne vil sende jeres svar ind til os, har kommentarer til zinet eller hvis I vil bidrage til det næste. I kan skrive til os på hvidtilhvid@gmail.com.

Kære Zine

Kære Zine

Det er første gang jeg skal være i en gruppe for hvide mennesker, hvor vi sammen snakker og skriver om hvidhed. I løbet af de sidste par måneder har vi mødtes, lært hinanden at kende og svaret på arbejdsspørgsmål omhandlende temaet "Hvidhed". Dette er mine svar på vores arbejdsspørgsmål.

Jeg har tvivlet meget på, om jeg ville dele mine personlige svar med jer læsere, fordi jeg er usikker på hvordan det bliver modtaget. Men jeg deler teksten fordi jeg ønsker et skift i hvordan vi som hvide snakker om race og racisme. Jeg håber vi kan skabe en ny måde at være hvide på, hvor vi kan stå samlet i solidaritet med sorte, oprindelige og brune folk, for at gøre en ende på racisme.

En ny måde at snakke om race og racisme på er at begynde at snakke om hvidhed.

Jeg tror ikke der findes én måde at arbejde med hvidhed på, ligesom der ikke findes én måde at være hvid. Vi kommer alle med forskellige oplevelser baseret på fx klasse, sociale lag, seksualitet og køn. Min tekst er et kig ind i én metode til hvordan vi kan se på hvidhed.

Nu vil jeg gå i gang med at svare på arbejds-spørgsmålene. Jeg håber I får noget ud af det <3

Hvad skal zinet bruges til?

Dette er vores første zine og er en invitation til at forholde sig selvkritisk til sin hvidhed. Vi har skrevet det ud fra personlige oplevelser i håb om, at I læsere kan genkende vore erfaringer.

Det fungerer som et redskab til at tale om hvidhed. Alle i vores gruppe har haft brug for hjælp til at snakke om hvidhed; på dansk, i en dansk kontekst. Vi har derfor lavet et zine på dansk til os selv og andre, der har brug for hjælp. Vi håber på at det kan fungere som en - ud af mange metoder - hvorpå vi kan undersøge hvidhed og derigennem få nye forståelser af os selv, så vi kan blive bedre til at kæmpe for alles frigørelse.

Vi har aftalt, at det er et kærligt zine. Vi vil gerne være med til at skabe en kultur for, hvordan hvide kan tale med hinanden om racisme. Derfor tager vi initiativ til og ansvar for en åben samtale, hvor vi kan spejle os i hinandens erfaringer og rykke videre fra at skamme os, være offensive og benægte. Vi kan i gruppen genkende at have udskammet andre for at sige det forkerte og for ikke at ”gøre det godt nok”. Vi anerkender, at denne strategi ikke altid hjælper med at eliminere racisme; i stedet har den ofte været med til at fremmedgøre os fra hinanden.

Vi håber at det kan kickstarte en kultur, hvor vi lytter til hinanden og finder sammen, hvid til hvid, i det her vigtige arbejde, så vi kan komme frygt og racisme til livs. I sidste ende kan det give os et stærkere fællesskab på tværs af racisme og undertrykkelser, der ofte skiller os ad.

Da zinet er et redskab har jeg efterladt en side efter dette kapitel, hvor I læsere kan svare på spørgsmålene. Jeg opfordrer til gruppearbejde, hvis I har lyst og mulighed. I kan svare på spørgsmål sammen eller dele jeres svar med hinanden.

Hvornår gik det op for dig, at du var hvid?

Dette spørgsmål kan godt vække svære følelser i mange, fordi vi sjældent snakker om at være hvid. Inden jeg opdagede at jeg var hvid, havde jeg aldrig snakket om hvidhed. Jeg havde dengang min daglige gang i flere kulturhuse i København og i det gamle Ungdomshus, hvor racisme ikke blev tolereret. Selvom vi ofte talte om racisterne og racistisk lovgivning, tænkte jeg aldrig over min egen ”race”. Det er vigtigt at gentage, at race ikke er en biologisk ting; det er racismen, der har skabt racerne.

Det gik først rigtigt op for mig, at jeg var hvid for 10 år siden, som 18-årig. Jeg var rejst til Nordfrankrig, hvor jeg hjalp til med en retssag mod den franske stat og politi. Her dokumenterede jeg politivold mod (sorte og brune) flygtninge i 2 år, i en meget kaotisk situation, hvor hverdagen var præget af psykisk og fysisk vold og anholdelser af flygtninge og af folk, der dokumenterede og forsøgte at forhindre politivold. Jeg opdagede at jeg var hvid fordi jeg ofte var den eneste hvide person til stede. Det blev tydeligt for mig at jeg var hvid, fordi min hvidhed fungerede som en slags forsikring for mig: Jeg kunne når som helst tage hjem til Danmark med mit pas. Jeg blev sjældent spurgt om ID, og når jeg blev anholdt blev jeg altid løsladt hurtigt igen. Jeg oplevede vold, men den var minimal i forhold til de flygtninge, der fik brækket ben og arme, oplevede psykisk terror eller blev myrdet af politiet. Mildt sagt var der en verden til forskel.

Det gik langsomt op for mig hvordan jeg hele livet havde været omringet af hvide mennesker, som aldrig snakkede om hvidhed; i min folkeskole, i mit nabolag, i Ungdomshuset og blandt venner og familie.

Hvorfor er det vigtigt at jeg er hvid?

Da jeg opdagede at jeg var hvid, begyndte jeg at indse at det system jeg følte mig så tryg i udnyttede sorte og brune mennesker. Jeg følte mig investeret i hvidhed, som om det var en slim jeg ikke kunne undslippe, og jeg så hvordan et hvidt overherredømme gav mig adgang til privilegier, som jeg ønskede alle havde ret til, men kun jeg havde adgang til. Jeg forstod derfor bedre, at racisme ikke kun var reduceret til en personlig handling eller et moralsk standpunkt, men en struktur og et socialt hierarki som handler om, hvem der har magt.
Min position i systemet blev mere klar, hvilket betød at jeg var bedre rustet til at gøre noget ved det. Jeg kunne begynde at skelne mellem sandhed og løgne.

Hvorfor arbejde med hvidhed?

Da jeg begyndte at forstå mere om omfanget af racismens realiteter, gik jeg igennem en følelse af skyld. Jeg følte mig skyldig, fordi jeg ikke havde kendt til omfanget før, og jeg tænkte at jeg ikke havde gjort nok mod racisme. Hvis jeg bare kørte hårdt nok på, kunne det være at min skyld gik væk. Jeg gik i gang med tage afstand til andre hvide mennesker, fordi jeg ikke syntes de arbejdede lige så "antiracistisk" som mig. En indsats der varede mange år, hvor jeg skubbede mange venner og familiemedlemmer væk. Jeg skulle være "den gode hvide person", som aldrig sagde noget forkert.

Til sidst havde jeg få hvide mennesker omkring mig og ingen at pege fingre ad. Jeg var tvunget til at kigge på mig selv.

Da jeg i 2017 fik Instagram begyndte jeg at følge en person, der hedder Layla F. Saad. En sort kvindelig forfatter, der har skrevet arbejdsbogen Me and White Supremacy Workbook, som er en guidet dagbog til at arbejde med personlig anti-racisme. Bogen er udviklet til folk, der har hvide privilegier, og består af en række spørgsmål, som man reflekterer over og svarer på. Jeg købte bogen med det samme og lærte, at hvis jeg arbejder med hvidhed, får jeg en nøgle til at kunne se på hvordan jeg fungerer i strukturelle racistiske mønstre. Hvis jeg selv er en del af mønstrene kan jeg også være en del af løsningen. Jeg kunne stoppe med at arbejde ud fra en følelse af skyld og vrede, og starte med at tage ansvar for at tale om hvidhed, og folde et ureflekteret kapitel ud, som havde kategoriseret mig til at være et problem. Nu var det hvidheden, der var et problem, ikke det at være hvid.

At arbejde med hvidhed betyder at vi som hvide kan aflære en del af vores socialisering, som kan være med til at eliminere racisme. Vi er født med hvide privilegier, ikke pga. vores hudfarve, men fordi det hvide overherredømme fungerer ved at uddele fordele til nogen, men ikke til alle. Vi nyder altså samtidig godt af de systemer, vi er imod. Hvis vi gerne vil se på racismens ulige fordelinger, må vi derfor også kigge på hvidhed.

For at aflære racistiske mønstre, som vi har arvet gennem vores socialisering, må vi gøre op med vores fælles arv. Dette kræver en stor mængde tålmodighed over for os selv og hinanden. Vi har derfor brug for et rum, som vi kan snakke og øve os i.

Hvorfor mødes vi i et hvidt fælleskab?

Hvis jeg kunne tage 18-årige mig i hånden i dag, ville jeg - uden tvivl - opfordre mig selv til at søge et fællesskab. Det er hårdt at stå alene med følelser som skyld og ikke at være tilstrækkelig. Det kan både begrænse os i at stå i solidaritet med sorte og brune mennesker, og isolere os selv fra fællesskaber med andre hvide, hvor vi kan hjælpe hinanden på vej. Jeg manglede et hjælpsomt fællesskab, for at tackle følelser forbundet med hvidhed, og et sted hvor jeg kunne tage ansvar for min egen uddannelse. Da vi startede denne gruppe, blev det hurtigt tydeligt at formålet ikke var at udskamme eller opnå en højere status, men lige præcis at tage ansvar for egen læring ved at løfte i samlet flok. Jeg mødes altså med gruppen, fordi jeg ser den som et rum for hvide mennesker, hvor vi skaber et støttenetværk, som kan hjælpe med at tale om vores udfordringer.

Kampen mod det hvide overherredømme og dermed en kollektiv befrielse er lige så lang som vores liv. Derfor mødes vi også for at støtte hinanden i at forblive i kampen og for at bygge autentiske og respektfulde relationer til sorte og brune mennesker, så vi kan stå samlet og i solidaritet for en kollektiv befrielse. Vi skal bygge nye fællesskaber, der ikke er baseret på hvid magt og dominans, men derimod fællesskaber, der er fuld af dyb kærlighed til os selv og hinanden.

Kh Monne

Noter

16

17

Make Whiteness Strange Again

Håvard Magnussen

En kommentar

CW: Diskussioner af racisme, racistisk vold og hvidhed; utilgængeligt sprogbrug

Universitetet er et sært sted. På den ene side er det et sted, der er spundet ind i en smuk fortælling om fri tænkning, nysgerrighed og progressivitet. På den anden side er det et sted, der er medskyldigt i opretholdelsen af diverse ulighedsskabende magtstrukturer. En af de magtstrukturer er hvidhed. Ægteskabet mellem hvidhed og universitetet er i løbet af de sidste tyve år blevet mere og mere spændende at følge med i. For selvom universitetet har spillet en central rolle i produktionen og reproduktionen af hvidhed, koloniale projekter og hvidt overherredømme siden dets fødsel, er der i de senere år udsprunget - særligt fra US-amerikanske universiteter - et forskningsfelt, der kaldes hvidhedsstudier eller Critical Whiteness Studies. En teoretiker der - mere eller mindre mod hans egen vilje - tilhører dette forskningsfelt er filmkritiker og -teoretiker Richard Dyer, der i 1997 skrev bogen White: Essays on Race and Culture. Dyer satte sig for at kortlægge hvad jeg vil oversætte til hvidt racialt billedsprog (white racial imagery) – en fin måde at beskrive, hvordan vi får præsenteret og hvordan vi forestiller os hvide mennesker. Følgende tekst er først og fremmest en præsentation af Dyers bog White, men også en kritik af universitetet som institution. Det er en hyldest til revolutionært kammeratskab og en fuckfinger til racisme globalt og lokalt. Så er der vist ikke andet at sige end: Buckle up.

Den store (h)vide verden
I introduktionskapitlet ”The Matter of Whiteness” i White: Essays on Race and Culture fremlægger Richard Dyer sit akademiske projekt. Dyer ønsker, som titlen på denne anmeldelse fisker efter, at gøre hvidhed synlig og fremmed (strange). Inden vi fortsætter med Dyers argument, skal det siges, at Dyer skriver i kølvandet på og samtidigt med en lang tradition af postkoloniale teoretikere – teoretikere, der beskæftiger sig med hvordan kolonialisme og koloniale strukturer lever videre i en såkaldt postkolonial verden – der blandt andet har kortlagt og teoretiseret hvordan oprindelige befolkninger (Tuhiwai Smith 1999), orientaliserede (Said 1978), ghettoiserede (Kelley 1997) og på andre måder racegjorte befolkningsgrupper bliver skabt og portrætteret i litteratur, forskning, film osv. Med et udgangspunkt i film- og medievidenskab forsøger Dyer med bogens forskellige essays at rette blikket mod konstruktionen af den hvide karakter og konstruktionen af det hvide univers – noget, jeg vil kalde for ”den store (h)vide verden”. Tidligt i sin introduktion pointerer Dyer - der selv er en hvid engelsk mand, der har levet store dele af sit liv i USA - hvordan hvide filmkarakterer i en US-amerikansk kontekst er overrepræsenterede og understuderede. Understuderede i den forstand, at selvom filmvidenskabelig forskning selvfølgelig beskæftiger sig uproportionelt meget med at tale om hvide karakterer og fortællinger, så bliver disse karakterer eller fortællinger aldrig behandlet som værende hvide. Dyer mener at forklaringen på dette fænomen skal findes i racialiseringsprocesser – altså hvem der bliver gjort til en person/karakter, der har en race, og hvem der ikke gør. Dyer skriver: ”As long as race is something only applied to non-white peoples, as long as white people are not racially seen and named they/we function as a human norm. Other people are raced, we are just people” (1997: 1). Inden jeg fortsætter, skal jeg knytte en kommentar til Dyers sprogbrug og ordvalg. Som nogle af os kender fra andre tekster og bøger i samme genre, bruger Dyer flere sider på at redegøre for sit brug, i dette tilfælde, af ordet non-white til at beskrive karakterer, der ikke bliver racialiseret som hvide. Når jeg citerer Dyer vil jeg ligeledes bruge ordet ikke-hvid, men som mine dekoloniale og antiracistiske kammerater i København har lært mig og andre, er ordet BIPOC (Black, Indigenous, People of Color) mere præcist og bedre i alle andre sammenhænge, idet ordet ikke (igen, igen) centrerer hvidhed. Tilbage til Dyers akademiske projekt vil han undersøge hvide mennesker som værende hvide mennesker, hvide karakterer som værende hvide karakterer. Det viser sig dog at være sværere end som så. Svært på grund af den måde vi forestiller os hvide mennesker i og uden for filmmediet: ”White people in their whiteness are imagined as individual and/or endlessly diverse, complex and changing” (Dyer 1997, 12).

Dyer beskriver hvide karakterer som tomme (having no content), forstået på den måde, at de kan være hvem som helst (Dyer 1997: 9). Hvidhed er således fraværet af en bevidsthed om gruppetilhørsforhold, samtidig med at det beskriver den gruppe (hvide mennesker), som altid er i centrum. Man kan nærmest se det for sig: Den hvide karakter, der træder frem på det hvide lærred som et hvidt lærred, klar til at blive malet på, men ikke på forhånd tilmalet. Men Dyer giver ikke op så let. I første omgang er det umuligt for Dyer at reducere konstruktionen af hvide

filmkarakterer til stereotyper i modsætning af ikke-hvide karakterer, som han og andre påpeger ofte gengives som stereotyper. I stedet foreslår Dyer, at hvidheden bor i filmmediet i de positioner som hvide karakterer har i den narrative struktur – hvilken rolle den hvide karakter spiller i den hvide fortællings udvikling.

Hvidhed og individualitet
Dyer fortæller os, at den hvide karakter er en hovedperson. En person der kan gøre ting, der kan skabe ting. Men den hvide karakter er også en karakter, der ikke er knyttet til andre (hvide) karakterer. Hvide karakterer er individer. Hvidhed er individualitet.

I relation til antiracistisk arbejde og aktivisme synes, jeg at Dyers argument er særligt interessant, for hvordan bekæmper man racister, der udfører racistisk vold, hvis den måde hvorpå vi forestiller os racister er som selvkørende, egenrådige. Dyer ville nok argumentere for, at de hvide karakterer og det hvide raciale billedsprog, vi er blevet eksponeret for, betyder at vi forstiller os racister som individer afskåret fra nogen som helst form for kontekst. Racisme bliver til enkeltstående tilfælde. Racisten bliver til en handlende hovedperson uden kobling til en omkringliggende racistisk verdensorden.
Når Dyer forklarer os, at det særprægede ved den hvide karakter er dens individualitet, er det spændende at vende blikket mod det, nogle vælger at kalde neoliberal identitetspolitik. Ved neoliberal identitetspolitik, modsat det nogle kalder revolutionær identitetspolitik, skal vi forstå identitet(er) som krystalliserede, individualiserede, essentialiserede og markedsførbare – identitet

bliver til noget man ér, ikke noget man bliver gjort til, får eller tager. Endvidere hører der til neoliberal identitetspolitik - og neoliberalisme i bred forstand - at det umuliggør en egentlig kritik af strukturer og institutioner. Hvis du og jeg har lært at forestille os en racist som en egenrådig racist, som en afvigende isoleret enhed, der altid har været og altid vil være en racist, fjernes fokus fuldstændig fra de rum og institutioner, der muliggør racistens racisme. Derudover fodres en fortælling om at racisme kun eksisterer interpersonelt – mellem mennesker i interaktioner – og ikke som en global struktur, der strukturerer liv og død, der strukturerer dig og mig. Jeg ønsker på ingen måde at underkende eller undervurdere den vold og de traumer, der knytter sig til interpersonel racisme (tilråb, overfald, afvisning osv.). Jeg ønsker blot at vende blikket mod de institutioner, der muliggør at den interpersonelle racisme overhovedet kan finde sted, samtidig med at institutionerne selv konstruerer tilfældene som noget afvigende, der eksisterer udenfor eller andetsteds. Et godt eksempel på en institution, hvor præcis det her finder sted, er universitetet.

Hvem må (h)vide hvad?
Jeg er selv universitetsstuderende og har min daglige gang i det åh så fine elfenbenstårn. Det samme har Richard Dyer. Der, hvor universitet som institution skræmmer mig mest, er i måden hvorpå det er lykkedes med at skabe en opfattelse af sig selv som en neutral vidensinstitution, når det der i virkeligheden er på spil er, at universitet tager monopol på det, der hedder vidensproduktion (skabelsen af ”viden”, som regnes for rigtig, legitim eller objektiv, der derefter i visse tilfælde kan købes og sælges), og således bestemmer hvem der må

og kan (h)vide og hvem der ikke må og kan vide. Derudover er det en offentlig hemmelighed, at universitetet er dybt involveret i opretholdelsen af diverse grænseregimer (Chatterjee & Maira 2014), udbytning og ulighed globalt og lokalt (Gusterson 2017), patologisering af kroppe (Riggs et al. 2019) osv. Men hvad skal vi så stille op med Dyers arbejde, hvis det er udsprunget fra en rådden institution med en racistisk fortid, nutid og nok også fremtid?

Dyer er ikke revolutionær. Lad os starte der. Dyers projekt har aldrig været og vil aldrig være revolutionært. Jeg er sympatisk overfor hans argument og analyse, også selv om jeg skuffet over at hans projekt stopper, hvor det gør. Dyer kan lære os noget om, hvad det vil sige at vende blikket mod dét, der for mange af os hvide mennesker er usynligt, nemlig vores egen hvidhed. Men som det ofte er med viden og forskning produceret på det imperiale universitet, så stopper festen også der. Dyer giver os ingen værktøjer til en materiel dekolonisering af universitetet – en omstyrtning af de koloniale logikker og ressourcer, som universitetet er bygget på. Nej, Dyer, i fællesskab med sine fastansatte kollegaer på universitetet, ønsker at undersøge, ønsker at kortlægge, ønsker at teoretisere, hvad der foregår i den store (h)vide verden.

Hvis (h)viden?

Det manglende revolutionære potentiale hos Dyer – og andre teoretikere, der beskæftiger sig med hvidhed som felt (DiAngelo 2019; Frankenberg 1993; Fraser & Roediger 1992) for at nævne et par stykker – er dog langt fra det eneste kritikpunkt. Inden denne her tekst havnede i Hvid til hvid blev

den læst igennem af nogle af mine kammerater, som jeg vil komme mere ind på nedenfor. Det som de gjorde mig opmærksom på er, at man ikke kan tale om hvidhedsstudier uden at knytte kommentarer til 1) hvad der ligger til grund for hvidhedsstudier som teori og felt og 2) hvilken betydning det har når hvide mennesker skriver om hvidhed, og ikke mindst når hvide mennesker - som jeg selv - kritiserer andre hvide mennesker, der skriver om hvidhed. Ifølge Dyer er en central del af hvidhed som struktur, at den er usynlig for hvide mennesker – hvide mennesker er ikke racially seen, som vi kom ind på tidligere. Dyers og andre hvide hvidhedsteoretikeres analyser er bare ikke faldet ned fra himlen eller er noget, som de har kunnet læse sig til i universitetets tykke bøger – deres analyser er et direkte resultat af den teoretisering af og modstand mod kolonisering, hvidhed og racisme, som BIPOCs verden over oplever hver eneste dag. Men hvem står i dag med et livstidsprofessorat i filmvidenskab? Hvem bliver der i dag skrevet tekster om til et dansk zine om hvidhed? De BIPOCs, der lærte Dyer om hvidhedens voldelige natur? Næh.

Jeg kan på mange måder spejle mig selv i denne her kritik af Dyer. Min vurdering af Dyers (manglende) revolutionære, dekoloniale potentiale er heller ikke noget jeg alene har kunnet undersøge mig frem til ved at nærstudere Dyer. Min undersøgelse er på samme måde et udtryk for det jeg har lært og det jeg/vi stadig mangler at lære af og med vores kammerater.

Revolutionært kammeratskab

Da jeg blot var en lille fortabt sjæl på det store, stygge universitet mødte jeg tre kammerater. Vi

læste alle sammen antropologi, men vi kunne ikke forene os med idéen om at skulle ud og undersøge og forstå verden (læs: ud og underlægge minoriserede grupper antropologiens eksotificerende, andetgørende blik), når det, som vi i virkeligheden gerne ville forstå var hvad fuck der foregik på vores egen institution. Ud af det kom der et projekt, som denne anmeldelse i høj grad bygger på. Jeg citerer hvad vi skrev i vores forord i 2019:

Det, at vi har skrevet en kritisk opgave, har ikke ændret noget. Universitetet er lige så imperialistisk, elitært og ekskluderende som det var før. Revolutionen starter ikke med en 3. semesteropgave. Til gengæld har processen af at dokumentere den usynliggjorte vold vi og vores kammerater oplever under universitetets hvide overherredømme, hjulpet os med at holde ud i akademiet og styrket vores fællesskaber. Det har været vores midlertidige løsning, indtil det hele går ned i flammer.

Richard Dyer har aldrig lært nogen at kritisere institutioner, men han har lært mig, at hvidhed ikke må tages for givet, at vi kan gøre whiteness strange again. Hvad vi så kan lære hinanden er hvordan vi kan kritisere, nedbryde og afskaffe institutioner, der opretholder global racial kapitalisme. Spørgsmålet om hvide menneskers rolle i kritik, nedbrydning og afskaffelse af historiske voldelige institutioner er ikke clear cut. Hvad der til gengæld er klart for mig, er at de tre kammerater ovenfor har lært mig hvordan vi kan skabe og dele viden som kammerater. Hvordan vi kan læse sammen, hvordan vi kan lære sammen, hvordan vi kan leve sammen. Jeg håber, at jeg har kunnet dele lidt af det med dig. Tak for nu og på gensyn når det hele går ned i flammer.

Richard Dyer: Professor i Filmvidenskab, University of Warwick
White: Essays on Race and Culture
1997; 1st edition; New York: Routledge, 288 sider

Bøger af samme forfatter:
- Heavenly Bodies: Film Stars and Society (1986)
- The Culture of Queers (2001)

Litteraturliste:

Chatterjee, Piya & Sunaina Maira. 2014. ”Introduction: The Imperial University: Race, War, and the Nation-State”. I Chatterjee P. & Maira S. (Eds.). The Imperial University: Academic Repress*ion and Scholarly Dissent* (pp. 1-50). University of Minnesota Press.

Robin DiAngelo, 2019, “White fragility: Why it’s so hard for white people to talk about racism”. Journal of Social Work. 20.

Dyer, Richard. 1997. White: Essays on Race and Culture. London ; New York: Routledge.

FKA (Fællesskab for Kritiske Antropologer). 2019. *(H)videnskab: Hvid uskyldighed og usynlighed på Institut for Antropologi, Københavns Universitet.*

FKA (Fællesskab for Kritiske Antropologer). 2018. ”Sådan Bekæmper Du Global Racial Kapitalisme Som Akademiker”. I Marronage (3).

Frankenberg, Ruth. 1993. *White Women, Race Matters: The Social Construction of Whiteness.* University of Minnesota Press.

Gusterson, Hugh, 2017. ”Homework: Toward a Critical Ethnography of the University”. AMERICAN ETHNOLOGIST, Vol. 44, No. 3, pp. 435–450.

Riggs, D. W., Pearce, R., Pfeffer, C. A., Hines, S., White, F., & Ruspini, E. 2019. Transnormativity in the psy disciplines: Constructing pathology in the Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders and Standards of Care. American Psychologist, 74(8), 912–924.

Fraser, Steve & Roediger, David. (1992). *The Wages of Whiteness: Race and the Making of the American Working Class.* American Historical Review. 97.

Said, Edward W. 1978. “Introduction” In Orientalism: Western Conceptions of the Orient, 1–28. Penguin Books.

Tuhiwai-Smith, Linda. 1999. Decolonizing Methodologies: Research and Indigenous Peoples. Dunedin, New Zealand: Zed Books.

Kære Bror

Kære bror

Jeg tænker meget på dig for tiden. Jeg prøver at løse det store mysterie om hvordan jeg kan få dig mere på benene, så vi kan lave aktivisme sammen. Jeg kan ikke slippe hvor dårligt det gik sidst i mors og fars baghave efter frokost, da jeg besluttede mig for virkelig at ville have dig med og vi frontalkolliderede. Shit, det gik dårligt.

Jeg ville gerne have haft dig med til demo forleden, det var den invitation jeg sendte til dig. Så vi kunne kæmpe mod racismen sammen, og så du kunne mærke kraften, der er i en gadeaktion, for det tror jeg ikke du har oplevet før? Det har været nogle afgørende oplevelser for mit politiske engagement at stå på gaden blandt andre kroppe der kæmper, og det går op for mig at jeg ikke ved hvad du har lavet af aktivisme, og hvad du er interesseret i, eller måske nærmere hvad der holder dig tilbage? Sagt på en anden måde: “Hvad frygter du?” Det er et ret intimt spørgsmål at stille; og et svar der helt klart lægger op til mere tillid og tryghed end der blev tilbudt fra nogen af os i baghaven forleden.

Jeg skriver for at undskylde for at det opdagelsesrum blev forpurret dér sidst hos mor og far, hvor vi to snakkede og jeg forsøgte at engagere dig i boligaktivisme ved at diskutere “Ghettoplanen” og mislykkedes med det. I stedet for at engagere et fælles diskussionsrum, diskvalificerede jeg dine tanker og argumenter på en hoven og straffende måde. Det er nok sjældent et virksomt træk at skamme en opdagelsesrejse i gang, jeg ville bare så gerne have dig med, og gerne med det samme! Du er et andet sted end jeg, eller også gør du

politik på en anden måde, og jeg ville gerne vende alle memorybrikkerne på én gang, altså høre dine tanker om de her store problemer og hvordan du ser dit aktørskab i dem. Jeg ville gerne vide flere ting på én gang. Det virker som om du tjekker ud, og jeg spekulerer på om du mon har givet op på at diskutere politik med mig?

Det er virkelig stort at kunne snakke religion, minder om sommer i Norge og træbådene i bækken, hvor meget væg 10 liter maling dækker, karikere mor og far der skændes. Vi kan jo godt. Vil du med her? For min skyld, for din egen, for omverden. Hvis vi hjælpes ad med et tryggere rum fremover kan vi lære sammen, styrke os, lade op, også selvom vi måske har forskellige drømmescenarier for hvordan en retfærdig verden ser ud. Tror du på revolutionen? Reform? Hvordan ser vejen dertil ud for dig, og ser du vores arbejde, min måde, din måde også fremskynde den agenda, virkeliggørelsen af din definition af et drømmesamfund? Hvor tilfreds er du med verdens tilstand? Vi ved begge at farmors liv og råderum vil se anderledes ud uden folkepension, på trods af at hun har arbejdet hele livet. Nogle andre har høstet den største frugt af hendes arbejde og sidder i en villa et sted. Der er nogle grundlæggende undertrykkelser i verden, der reproduceres systematisk, og de er nogle som vi - du og jeg - kan gøre noget ved. Heldigvis. De kan være svære at få øje på fordi de fleste af de problematikker ikke rammer os selv umiddelbart.

Jeg ved ikke om du genkender at du og jeg priviligeres af selvsamme systematikker, der lader farmors chefer gennem tiden bevare deres kropslige sundhed og profit, og hun nedslidt og med en brøkdel af lønnen? Når ikke det er et racistisk motiveret mord, der fanges på film,

er dynamikkerne måske sværere at få øje på, fordi de er inkorporerede og derfor fuldstændigt normaliserede. Du og jeg undrer os ikke over ikke at blive stoppet på vej hjem. Vi tager det for givet. Du og jeg er med stor sandsynlighed ikke de næste, der risikerer at blive stoppet i dobbeltstrafzonerne på Nørrebro og konstant skal tænke det ind i vores færden. Vi kan frit glemme at de er oprettet, og vi kan også gå ubekymrede gennem dem. Akut behov for forandring tilhører dem, der ikke frit kan glemme. Glemsel er en luksus. En luksus der systematisk fordeles til nogle. Tryghed er en luksus. Desværre. En hælervare. Tryghed bør være en menneskeret, men er det ikke. Hvis vi ikke fokuserer på det, er det (alt for) nemt at overse. Her går det da meget godt. I hvert fald på min matrikel. Vi kan forny vores streamingabonnement, mens verden omkring os brænder. En betinget dvale.

Som sagt har gadeaktioner og kollektiv organisering været mega vigtige for mit politiske liv og engagement, og det ville jeg så gerne vise dig, så du kunne få mulighed for selv at mærke om det gør noget. Jeg mistænker at det ville gøre et stort indtryk på dig og ville føles kraftfuldt og meningsfyldt. Og samtidig skal jeg være parat til at du måske vil gøre politik på en anden måde end jeg gør, selvom jeg kan mærke at jeg ikke accepterer at vi i så fald ikke skulle kunne snakke om hvordan du gerne vil gribe det an. Og måske har du gjort dig en masse tanker… Vil du dele dem med mig? Jeg håber at du også har lyst til at vende politik med mig, og hvis du har, så tage ansvar for at bevare fokus på sagerne, ikke frustrationen. Så vi kan hjælpes ad med at holde øjet på det egentlige mål, at kunne engagere os i hinanden, og i verdenen vi er en del af. Jeg sender

brevet her fordi jeg gerne vil komme tættere på dig, og en del af det at være tætte er at snakke om det, der optager os. Store kampe mod store politiske kræfter er vigtige for mig. Jeg har altid holdt af at filosofere med dig om hvad der udgør et stort liv, om uretfærdighed, så det her virker som en naturlig forlængelse. Har du lyst til at fortælle hvad du tænker om det, og hvor du selv er?

På Dag Hammerskjolds Allé, hvor demoen startede, steg tilslutningen til Black Lives Matter-demonstrationerne eksplosivt i løbet af de to demonstrationer, der var i København. På to uger stod der pludselig 20.000 - 30.000 mennesker, tredive tusind enkeltpersoner, der havde besluttet sig for at dukke op den dag og sige fra over for anti-sorthed, politiets voldsmonopol og tilnærmelsesvise retslige immunitet. Her var langt flere mennesker end jeg havde forventet, og når jeg kiggede rundt lignede mange af de fremmødte den umobiliserbare midte: folk eller typer jeg aldrig har set til demoer før, og som virker satte, komfortable.

Her var de, fordi de (forhåbentlig) også havde fået nok af den systematiske vold mod sorte mennesker. Der var Vero Moda-medarbejdere, key account managers (i hvert fald en enkelt), gymnasie-festudvalget, meget kernefamiliede børnefamilier, et par fitness bros, generte boomers, og Peter; fars ven Peter var der. Det gjorde mig så glad, og både forbløffet og håbefuld at se ham tilslutte sig råbene. Jeg tror at der er tusind variationer af hvorfor folk stod på gaden den dag, og at se så mange tusind mennesker, for hvem det her nok var det mest eksplicit politiske de havde foretaget sig i deres liv, var rørende. Det var håbefuldt. For det må betyde at de på forskellig vis konfronterer sig

selv med en uhyre kringlet proces, med at vågne op fra en privilegeret, komfortabel døs, der muliggør systematiske forfordelinger og diskrimineringer. Den gigantiske og voksende middelklasse, der vedligeholder systemerne. Driftsmedarbejderne. Det var dem jeg genkendte på gaden den dag. Jeg håber at nogen havde en opvågnen til sig selv som et politisk væsen, en aktør med handlekraft, med medansvar, en del af et samfund med aktørskab i dets forandring eller vedligeholdelse.

At se Peter den dag, uanset hvad der bragte ham dertil, nærede håbet for at vi på tværs af motiverende årsager godt kan se at der er noget helt, helt galt i den verden vi er en del af, og at vi faktisk har mulighed for at gøre noget ved det. Alle mulige mennesker, tredive tusind mennesker med forskellig erfaring og livssituationer stod på gaden den dag, sammen under én fane, og sagde fra over for racismen, anti-sortheden og politivolden og mordet på George Floyd. Hvis tredivetusind mennesker kan blive enige om uretfærdighederne i Floyds død og hvad der gjorde den mulig. Hvis tredivetusind gør nok refleksion til at begynde at genkende mønstrene i dagligdagssituationer, så lidelse ikke skal være den komponent, der trænger igennem døsen og katalyserer forandring. Hvis vi kan rejse os når det brænder, også selvom der kun er ti andre på gaden, eller vi er den eneste ved middagsbordet, der siger fra over for racistiske eller homofobiske udtalelser, så kan vi skabe forandring systematisk, og med færre tabte menneskeliv som den store inspiration. Jeg vil så gerne have dig med i kampen, hvordan du end vil gøre den. Der findes politiske kammerater, der arbejder på alle mulige måder, som man kan organisere sig med.

Diskussionen sidst blev hurtigt så anstrengt at det mislykkedes at høre hinanden. Jeg bliver utålmodig med dig, hvilket spejler meget godt hvordan andre også har været utålmodige med mig. Det har været afgørende at have nogle trygge rum til at udvide mit politiske aktørskab. Rum hvor jeg kunne udfordre og reflektere, være pinlig og noob - et sted at gå hen, når jeg blev kaldt ud eller blev bange og skamfuld.

Det er virkelig svært at tænke, særligt at tænke højt sammen med andre, når der ligger en implicit mistillid, skepsis eller pres om at man skal tænke nogle bestemte ting. Jeg ville ivrigt gerne springe til målet om at opnå entusiastisk tilslutning til min idé om fed aktivisme, og fik sprunget en masse vigtige mellemstop over. Jeg skal vist arbejde med skuffelsen over at vi måske ikke vil kæmpe på den samme måde. Her har jeg åbnet mere op for hvor jeg er, hvad jeg kæmper med og vil gerne dele mere af min rejse, tanker og erfaringer. Den der døs har bidt og bider sig fortsat fast: Ift. strukturel undertrykkelse, og ift, samtalekultur. Der er meget på spil.

Måske det store take away her er at jeg gerne vil punktere det, give dig en undskyldning og at anerkende at det her arbejde er ret sårbart, og at komforten – vanen - er så utroligt træg at komme igennem. Der er mange følelser på spil, og jeg vil gerne kende dig, i stedet for at spole forbi usikkerhed, frygt og frustration. Jeg kan heller ikke spole dig hurtigt igennem erkendelser eller give dig mine i monolog. Jeg genkender at det kræver tryghed at gå på opdagelse og dele alle de ufærdige og spontane tanker, som ligger på lur når man bevæger sig ud på nyt territorium. Jeg genkender også at den facon, som jeg har praktiseret, kommer fra debatkulturen hjemme, fra skolegården, og fra

min egen indtrædelse i aktivistiske miljøer - miljøer, som trænger til en pædagogisk overhaling pga. det vigtige læringsrum, som de er. I stedet er det macho, perfektionsperformativt, hvor sårbarhed og tvivl bliver udskammet eller man bliver aflyst, så man derfor lærer at pakke læringen væk. Det er vel det jeg har videreført i vores samtale. Skal vi ikke sige, at jeg lover at gøre mig umage med at være nysgerrig og erfaringsnær, så vi kan vise os for hinanden og snakke mere ligefrem? Jeg glæder mig til at høre dine tanker om det her brev.

Jeg ved at du er klog. Meget endda, og jeg glæder mig til at høre flere af dine tanker. Om massedemonstrationer, boomer-memes og fars madlavning.

Kæmpe kærlighed fra mig til dig,
Line

Hvidheden i hvide menneskers drukkultur

Natasja O

Til Halloweenfest i Gellerupparken
For en del år siden var vi en gruppe af aktivister fra det aarhusianske antifascistiske miljø, der holdt en halloweenfest i Gellerupparkens beboerhus. Der var linet op med et program med forskellige lokale kunstnere, drinksbar og bajere i lange baner. I løbet af aftenen kom en gruppe af Gellerupparkens unge forbi. De ville gerne ind og feste med os, og i starten gik det fint, lige ind til det blev bemærket at det var en drukfest. De unge gik lige så hurtigt som de var kommet, og de gav også en del utilfredse kommentarer på vejen ud. I starten forstod jeg ikke kritikken. Vi kunne da sagtens feste sammen med eller uden alkohol, og vi skulle da bare have det sjovt sammen.

Det var først en del år senere hvor snakken om gentrificering af arbejderkvarterer og områder, hvor der bor mange BIPOCs, at jeg begyndte at tænke på den aften. Det må sgu egentlig have været super fucking invasivt. Jeg mener bare, hvis en hipstercafé med alt for dyr kaffe, der rykker ind i vores nabolag, kan få os op i det røde felt, så tænk på hvordan det må have været at se en gruppe hvide mennesker komme og indtage dit nabolag og holde en kæmpe drukfest et sted hvor alkohol er en ting, der ikke er en del af den lokale kultur. Tænk på hvordan det må være at blive ekskluderet fra dit eget nabolag, fordi nu har nogle mennesker udefra bestemt sig for at ændre normerne, til noget du ikke kan være en del af. Pænt fucked ik'?

Jeg ville ønske at vi havde snakket mere med de unge inden vi gik i gang med festen. Jeg ville ønske at vi havde lavet festen mere inkluderende for de lokale unge, så vi kunne feste sammen, side om side.

Den aften kunne have været så god og potentielt skabt et meget bedre sammenhold i den antifascistiske kamp i Aarhus, som der virkelig var brug for. Hvis vi bare havde sat vores egen entitlement til side, og sat os ind i hvor det var vi holdt fest og havde været bedre til at snakke med de lokale, om hvilket rum der kunne have været godt for os alle sammen.

Intro

Det er jo ikke uvant eller ualmindeligt, at der når vi på den udenomsparlamentariske venstrefløj mødes socialt eller til politiske sammenkomster, optræder alkohol og andre rusmidler, og at disse udgør en betydelig del af måden vi møder og færdes med hinanden på. Vi er i vores miljø aktivister, men også bare almindelige mennesker, og vi har sammen med alle de politiske kampe vi tager også behov for at kunne have det sjovt og afkoble fra ansvaret, repressionen, volden og frustrationerne vi også oplever.

Alkohol, joints og andre rusmidler kan tit hjælpe os til at opnå denne følelse, og bliver tit de instanser man mødes om når man ikke mødes om politisk aktivisme. Det er dog desværre langt fra alle i vores miljø, der kan være med i disse måder at mødes på, og ofte ender disse personer med at blive isoleret og/eller helt ekskluderet fra miljøet. Det er også her hvor rusmiddelkulturen kommer til at skabe en distance til mange af dem vi som miljø burde være tættere på.

Dette handler om kulturelle forskelle og om hvordan hvide danskeres alkoholkultur bliver set som en ikke bare selvfølge, men nærmest urørlig norm, når det handler om at mødes socialt.

Det handler også om at misbrug ofte har en social slagside, som oftest rammer marginaliserede miljøer i vores samfund. Denne teksts formål er ikke at ville afskaffe alkohol i vores miljø eller udskamme de mennesker, der gør brug af rusmidler for at fungere socialt. Denne teksts formål er mere at starte samtalen om hvordan vi kommer tættere på de grupper af mennesker, hvis sociale kulturer ikke har alkohol og andre rusmidler som socialt omdrejningspunkt, og hvordan vi kan være mere inkluderende og imødekommende over for dem, der rent socialt bliver ramt af misbrug og afhængighed.

Hvidhed og eksklusion i rusmiddelkultur

Jeg har selv set den yderste venstrefløjs sociale kulturer fra flere perspektiver, både som den der indtager dansegulvet, karaokeanlægget, jukeboxen og alt andet i rummet i min 10 hestes brandert, og senere som den der sidder ædru og kigger på mens de fleste af mine hvide venner gør det samme. Som sagt foregår sociale sammenkomster på den yderste venstrefløj sjældent uden at der er alkohol involveret, men ydermere ikke nok med at alkohol er det altdominerende omdrejningspunkt i sociale sammenhænge, følger der også en hel del normer med alkoholen, der meget ofte har den effekt at ekskludere de mennesker, der ikke passer ind i alkoholkulturen. Der opstår en entitlement hos folk der har drukket, om at drukfesten og dens deltagere er centrum for alt omkring dem, og at alt opmærksomhed og energi automatisk skal tilfalde dem. De behøver ikke at respektere andre mennesker, for nu er man på druk og kan gøre hvad der passer én. Og man kan jo altid komme med undskyldningen: “Jamen, jeg var jo bare stiv”, hvis man går over stregen.

Samme normer gælder på mange måder hvidhed. Vi (hvide mennesker) er opdraget med en entitlement om at vi er centrum for opmærksomhed, og at al opmærksomhed og energi automatisk skal tilfalde os. Vi behøver ikke at respektere andre mennesker og kulturer som ikke er en del af vores, og hvis vi går over stregen kan vi jo altid bare bruge uvidenhed som undskyldning, altså hvis ikke vi går i forsvarsposition.
Hvide mennesker har skabt vores alkoholkultur, og det er ofte tydeligt at denne kultur virker til at forstærke hvidhed og ekskludere de mennesker, der ikke passer ind i hvidheden.
Vores drukkultur er noget de fleste hvide danskere er opdraget med, og derfor er det ikke normer som vi må kæmpe for at tilpasse os eller kæmpe imod, hvilket også gør vores alkoholkultur dybt ekskluderende over for sådan cirka alle andre end hvide mennesker.

Kan vi skabe et socialt rum, hvor der er plads til os alle sammen?
Ja… kan vi det? For de flestes vedkommende vil det nok blive lidt svært. For det ville jo kræve at man sætter normen om at bajerne skal flyde før vi kan have det sjovt til side. Jeg forstår godt hvorfor det her behov er opstået. Vi bliver hele tiden fortalt at vi skal være perfekte, at vi ikke må lave fejl, at vi skal gøre hvad der bliver sagt, at vi skal følge reglerne. Vi må ikke tale for højt eller være for stille. Når mange af os på samme tid tager en masse kampe mod et undertrykkende system op i vores hverdag, eller oplever traumatiserende hændelser, eller ting der stresser os, er det selvfølgelig helt naturligt at bare have et behov for at koble af og sige fuck det hele. Men behøver vi alkohol til det? Ville det ikke være

rart hvis vi kunne møde hinanden som vi egentlig er? At vi kan huske samtalerne vi havde dagen før? Om det var god eller dårlig sex? At blive lyttet til? At have overskud dagen efter? At være bevidst om hvilket rum vi skaber sammen? At lære af hinanden? Og rent faktisk se og høre hinanden?! Begge dele er hvidhedsproblemer. Idéen om at vi hele tiden skal være perfekte, succesfulde og passe ind alle steder og leve efter et sæt af regler og normer, som er undertrykkende og skadelige. Og så behovet for at undslippe disse normer og tage ejerskab over vores omgivelser, som vi jo også er opdraget til at tro at hvide mennesker har mere ret til end andre. Det er tit her alkoholen kommer ind i billedet. For det er nemmere at tage plads i et rum, når man har fået lidt indenbords. Problemet er bare at man ikke altid er bevidst om hvor man tager plads, hvilket rum man tager plads i, og om der er plads til andre mennesker i det rum man har taget plads i.

Alkoholen forstærker normerne i samfundet om at der er mere plads til nogen end til andre, og nogle mennesker er mere værd, har mere ret til at blive set og hørt, har ret til at overskride andres grænser, og være destruktive over for sine omgivelser.
Mens andre bliver ignoreret, overset eller direkte ekskluderet.

For hvad med dem, der ikke er vokset op med den hvide drukkultur som vi har i Danmark? Hvad med dem, der har kæmpet med misbrug igennem deres liv? Hvad med dem, der heler fra deres traumer? Hvad med dem, hvor fulde mennesker er lig med utryghed, skal der ikke også være plads til dem? Hvorfor er alkohol så vigtigt for os? Er det bare for at man kan styrke og udleve sin ejerskabsfølelse og

entitlement over sine omgivelser? Hvorfor handler snakken om at det skal være en ret at drikke?
De fleste af os kommer jo nok i vores communities fordi det samfund vi lever i ikke er et særligt rart sted at være. Mange af os har behov for at hele fra vores traumer, skabe en modmagt der giver magt til dem som ingen har, give plads til dem der er marginaliserede i vores samfund, og generelt tage kampen op for et samfund hvor det er rart at være.
Vi kunne jo starte med at definere det i vores egne communities, og give plads til at vores fællesskaber kan udforme sig i en retning, der ikke er defineret af hvidhed og deraf entitlement, ejerskab, tilpasning og alle de andre normer, som vi ofte behøver alkohol for at kunne være til stede i. Lad os skabe de frirum og de fællesskaber vi faktisk har brug for.

Om at vælge side og få nye venner

You are the greatest antiracists. Haven't you, time and time again, celebrated the struggle of Martin Luther King against segregation? You are the most appalled by anti-Semitism. Haven't you sacrificed Céline, Barbie, and so many others a million times over on the pyres of the public square? You are the greatest anti-colonialists. Didn't you prostrate yourselves before the courage and abnegation of Nelson Mandela? You are the most sensitive to Africa's "under-development." Didn't you pour tons of rice into that continent of misery, then advocate that the African people should be taught to fish rather than simply receive the gift of fish? You are the most involved in humanitarian causes. Didn't you sing for Africa? You are the greatest feminists. Didn't you devote your attention to the fate of Afghan women and promise to save them from the Taliban's claws? You are the most anti-homophobic. Didn't you rush head first to the defense of homosexuals in the Arab world? How could we possibly climb to your level? We are gnomes, you are giants.

- Houria Bouteldja i *Whites, Jews and Us*

Citatet ovenfor er en opfordring til at kigge dig selv i øjnene og spørge om Bouteldjas kritik ikke også dækker dig. Jeg føler, at den dækker mig. Hun har ret. Men hvad gør vi så, de hvide antiracister? Bouteldja svarer selv gennem en kærlig og revolutionær opfordring til at tage selvkritikken alvorligt. "We are the sum of our acts of cowardice and resistance", skriver hun. Hun håber, at det med hjælp fra selvkritikken er muligt at skabe en gensidig revolutionær kærlighed mellem den hvide radikale venstrefløj og BIPOC (Black, Indigenous and People

of Colour) grupper. Det er en opfordring som jeg synes er smuk, og vil forsøge mit bedste at efterleve i denne tekst.

Noget af det, der kendetegner den radikale venstrefløj i Danmark, som jeg er vokset op på, er en stor bevidsthed om politiske og strukturelle forhold. Vi kan sige, at der er en stærk ideologisk antiracisme. Samtidig har det altid været et problem, at hvidhed har domineret markant. Det er en blind vinkel i vores bevægelser og rum. Det har det også været i mit antiracistiske arbejde, som jeg vil fortælle om i løbet af teksten.

Jeg har derudover aftalt at mødes med en ven på en café på Vesterbro. Min forhåbning er, at kombinationen af vores erfaringer og perspektiver kan give et dybere indblik i hvordan hvidhed har påvirket vores arbejde og dominerer på den radikale venstrefløj.

Solidaritetens grænser, når de hvide aktivister dropper ud

Jeg tror, at diskussion om hvidhed på den radikale venstrefløj er begyndt fordi dens sammensætningen i København er begyndt at ændre sig. I dag er der en lang række af grupper, der primært består af BIPOCs og har et større fokus på racisme i alle dens former. Det kunne man senest se til Nørrebro Pride, hvor Folkets Park blev forvandlet til en antiracistisk kampplads med BIPOCs i front og på scenen. Et scenarie, der for bare få år siden var utænkeligt. Prøv selv at lukke øjnene og se på sammensætningen til demonstrationerne hvert år på 1. marts for årsdagen for Ungdomshusets rydning, for bare at nævne et eksempel. Sådan har den radikale venstrefløj oftest set ud.

Men på trods af dette skift er der stadig en stor berøringsangst blandt mange hvide aktivister overfor BIPOC-grupperne, en stor mangel på kendskab til deres arbejde og en afvisning af mange analyser og organisationsformer. Det viser sig blandt andet ved at mange antifascistiske demonstrationer og arrangementer stadig er domineret af hvide. Tidligere har det også været svært at mobilisere den hvide radikale venstrefløj når fx beboerne i Sjælsmark forsøgte at skabe opmærksomhed om deres situation. Kigger man på hvem der er venner, og hvem der bor i de venstreradikale kollektiver, er det endnu tydeligere, at hvidhed stadig dominerer.

Det er med dette i baghovedet jeg har inviteret min ven på kaffe. Da vi mødes, må vi søge ly fra et kraftigt regnvejr under en parasol. Vi kommer hurtigt ind på vores arbejde med flygtningesolidaritet.

Min ven var med til at organisere den protestaktion, der blev landskendt som Kirkeasyl. Omkring 60 irakiske asylansøgere søgte i maj 2009 tilflugt i først Vor Frue Kirke og senere Brorsons Kirke på Nørrebro for at undgå udvisning. De opholdt sig i næsten fire måneder i kirken, indtil kirken blevet ryddet af politiet i august. Jeg var dengang 17 år og deltog i periferien med nogle praktiske ting, men ikke i det organisatoriske arbejde. Det er derfor interessant for mig at høre, hvad min ven tænker om forløbet.
“Noget af det interessante ved Kirkeasyl var jo, at der var en meget konkret historie. Danmark havde bombet Irak, og nu er der irakiske flygtninge i Danmark, derfor har vi et ansvar. Det er lidt nemmere at formidle end et historisk kolonialt ansvar”, fortæller han.
Kirkeasyl var for den tid en relativ lang kampagne med mange strategiske overvejelser, hvor man forsøgte at have en så medievenlig strategi som

muligt. Der var fokus på at skabe en bred folkelig bevægelse, hvor kendte mennesker også udtalte deres støtte for at få Hr. og Fru Danmark med på vognen. Men på trods af denne strategi blev kirken alligevel ryddet med stor brutalitet fra politiet, som gik til angreb og slog på aktivister, der fredeligt sad i blokade. Det var også for mange voldsomt at være tæt på de udvisninger, som skete i kølvandet på rydningen.

"Det var meget hårdt efter kirken blev ryddet. Når jeg ser det i forhold til den her snak om hvidhed, er det jo meget tydeligt, at os der havde det her privilegium i at kunne vælge hvornår vi ville beskæftige os med de her ting - for os, der var det et stort slag. Mange trak sig efterfølgende, og jeg skiftede selv over til at lave klimaaktivisme", fortæller min ven.

Mange af aktivisterne følte sig simpelthen udbrændte efter Kirkeasyl.

Jeg har selv oplevet noget lignende med anti-deportations arbejde. Mange af os hvide aktivister har oplevet, at vi på et tidspunkt får for meget eller det bliver for opslidende at møde så mange menneskeskæbner, hvor man knytter tætte bånd, for efterfølgende at se folk forsvinde ind i fængsler, lejre og ombord på fly. Det er selvfølgelig udmattende for alle, men når man er hvid, kan man ofte vælge det politiske arbejde til og fra. Vores venner og kammerater fra lejrene, eller dem som ikke har statsborgerskab, må altid leve med denne virkelighed.
Vores erfaringer får mig til at tænke på et interview, som jeg for nyligt hørte på *Prison University Hospital Archives*' podcast. Her beskriver den sorte

amerikanske tænker Frank Wilderson en lignende episode i 80'ernes USA. De hvide medlemmer af oprørsgruppen *The Weather Underground* (WU) var gået under jorden sammen med folk fra *Black Liberation Army* (BLA) i 1970'erne. Men efter næsten 10 år under jorden, fortæller Wilderson, begyndte de hvide aktivister fra WU at savne deres familier. De meldte sig derfor til politiet, og det lykkedes mange af dem at undgå straf. Folkene fra BLA havde ikke de samme muligheder; de mistede deres undergrundsnetværk, og det blev langt sværere for dem at holde sig skjult. De folk fra BLA er i dag stadig på flugt, i fængsel eller skudt af politiet.

De to historier fortæller os noget om forskellen mellem at være personligt berørt af undertrykkelse og så vælge at beskæftige sig med det aktivistisk. Der er desværre en tendens til at dem, der ikke er personligt berørt, har langt sværere ved at holde ud i længden. Derfor kan man måske også se, at hvide aktivister på den radikale venstrefløj ofte stopper med at lave aktivisme i slutningen af deres 20'ere, fordi det bliver byttet ud med lønarbejde, kernefamilie og andelslejligheder.

Måske kan det fortælle noget om grænserne for solidaritet. En grænse som vi skal være informeret af og arbejde med. Vi kan nemlig heller ikke være tjent med en bevægelse, hvor folk brænder ud.

Kigger jeg tilbage på mig selv, har aktivisme måske for mig været en måde at fornægte min mangel på personlige erfaringer med undertrykkelse. Det har været en måde for mig at træde ind i et revolutionært rum, som jeg ikke har været tvunget til at være i. Jeg forestiller mig, at mange deler denne erfaring.

Jeg tror det ofte har den konsekvens, at personlige erfaringer med undertrykkelse ikke får en særlig stor betydning på den radikale venstrefløj. Det opfattes derimod ofte som upolitisk eller politisk på en forkert måde. Det kan man fx se når erfarne hvide aktivister har kritiseret nyere BIPOC-grupper i offentligheden for ikke at tænke strategisk nok eller være for udiplomatiske i deres udtryk.

Hvem er aktivisterne egentlig?
Jeg blev mobiliseret til at lave antiracistisk arbejde ud fra ønsket om at bekæmpe den iboende vold i vores politiske og økonomiske systemer. Jeg så grænsepolitikken som det klareste eksempel på denne vold. Samtidig havde jeg svært ved at forstå, hvordan racisme også var en del af hverdagen og min hverdag. Hvordan den måde jeg var organiseret på - med andre hvide aktivister i en tæt sammensluttet gruppe - var med til at opretholde en hvid politisk dominans. Jeg var på den måde typisk for en venstrefløj, der har haft en tendens at beskæftige sig med emner, der ikke berører ens egne personlige erfaringer.

Min antiracistiske gruppe var inspireret af og en del af No Borders-bevægelsen. Et løst sammensat europæisk netværk, hvor en verden uden politiske grænser er målet. Vi var på en måde klar over, at der var stor forskel på vores ideologi og praksis. Det kunne man blandt andet se i de meget ulige magtforhold, der var tydelige mellem os hvide aktivister og de flygtninge og migranter, som vi arbejdede sammen med. Vi forsøgte at kritisere denne ulighed ved at spørge hvem de egentlige aktivister egentlig var, da vi så flygtninge og migranters grænsekrydsende handlinger som politiske i sig selv. De var konkret med til at nedbryde grænserne; det var vi ikke. Derfor identificerede vi de migranter og flygtninge, som rent faktisk krydsede grænserne, som de egentlige No Borders-aktivister.

Men det var svært at videreføre disse tanker i praksis i komplicerede situationer som fx en uofficiel flygtningelejr i Nordfrankrig, hvor størstedelen bor på gaden eller i besatte hus og politiet konstant

chikanere alle. Eller bare hjemme i København, når man skal skaffe penge. Resultatet var derfor oftere, at de hvide aktivister blev white saviours. Det kan man fx stadig se i det mere etablerede arbejde, når hvide aktivister skaber en politisk bevægelse omkring dem selv som selvopofrende helte, men ikke kan tage imod kritik fra de folk, som deres arbejde handler om. Eller når det kun er de hvide, der er ansatte og BIPOCs, der er frivillige. Men det kan også foregå på et mere subtilt plan.

Her tænker jeg også på min egen aktivisme, hvor jeg tog til Nordfrankrig for at hjælpe til i den førnævnte uofficielle flygtningelejr. Vi, de hvide aktivister, havde i denne situation stor indflydelse på hvilken politik der dominerede, og hvordan arbejdet foregik. Det skete selvom det var imod vores intention. Det skete også på trods af, at vi var unge hvide middelklassepunkere, der ikke forstod meget af, hvad der foregik. I hvert fald ikke før efter nogle måneders intenst arbejde, hvorefter vi så hurtigt brændte ud og forsvandt igen. Det gjorde jeg i hvert fald.

Vores kritik dengang, om hvem de egentlige aktivister var, handlede om at sætte fokus på hvis politiske handlekraft, der var i fokus. Men vi talte ikke meget om, hvordan selve grænsesystemet var præget af en kolonial fortid og globale racehierarkier. Vi forsøgte at bekæmpe racismen som et eksternt system og arbejdede imod den logik, som staten forsøgte at opretholde gennem grænser, pas og politi. Men vi var blinde for, hvor systematisk racismen var en del af os selv, vores eget arbejde og vores bevægelse.

Det var derfor også provokerende for mig, da jeg på en aktivistlejr for migrationspolitik i sommeren 2012 blev konfronteret med, at nogen syntes det var et problem, at lejrens deltagere var så hvide - også blandt aktivisterne. Det var ikke kun en kritik af, at der ikke var nok flygtninge med på lejren. De introducerede mig for *racegørelses* (hvordan ens krop gøres til udtryk for en bestemt race) betydning for det antiracistiske arbejde. Et spørgsmål, der for dem skulle stå ved siden af spørgsmålet om grænser og opholdsgrundlag. Jeg var ikke specielt begejstret for den her kritik. Jeg var ikke direkte uenig, men jeg syntes det var et større problem, at vi var så få, og at lejren i det hele taget føltes som en fiasko. Jeg var altså farveblind i min kritik. Det vil sige, jeg fokuserede på andre problemer, der også var vigtige, måske for at undgå at forholde mig til kernen af denne kritik: den politiske bevægelse, som jeg er en del af og har brugt så meget tid på, havde og har et problem med hvidhed.

Når de hvide ved bedst

Tilbage på caféen taler min ven og jeg mere om rydningen af kirken og om en diskussion, der opstod natten efter. Politiet rykkede den 13. august kl. 01:30 ind i Brorsons Kirken for at anholde irakerne. Der blev hurtigt sendt en sms-kæde rundt, og ca. 200 aktivister mødte op for at forsøge at stoppe politiet. De mange hvide aktivister satte sig i en blokade for at holde bussen tilbage. Politiet gik, som skrevet ovenfor, meget voldsomt til værks mod den helt fredelige blokade og mange fik tæsk og peberspray.

Min ven fortæller mig, at der efter rydningen var en stor gruppe af lokale unge mandlige BIPOCs, som

også havde hjulpet til omkring Kirke Asyl, og var vrede over rydningen. Når nu “Gandhi- metoden” havde slået fejl om natten, ville de gerne lave optøjer. Men de hvide aktivister fra Kirke Asyl mente ikke, at det var strategisk klogt med brændende biler i gaderne, og kontaktede derfor en række personer i deres netværk for at stoppe optøjerne.
Min ven var med til at tale imod optøjerne dengang, men er i dag i tvivl om det var det rigtige at gøre. Han forklarer: “Altså, det Kirke Asyl handlede om var jo at få ophold for de her irakere, og sætte fokus på Danmarks ansvar for Irakkrigen. Samtidig var vi jo en stor gruppe hvide aktivister, der var med til at fratage en anden udsat gruppe deres politiske subjektivitet ved at forhindre dem i at protestere, fordi vi mente, at vi havde det strategiske overblik. Vi forhindrede det. Og jeg kunne mærke at efter al den her debat, og da det hele var faldet til ro efter to dage, der sad jeg derhjemme, og i det øjeblik var jeg klar til at brænde byen ned, men der var det jo for sent.”

Min vens historie får mig til at overveje hvordan den politik vi laver, ikke altid har den ønskede effekt, og hvordan det også hænger sammen med vores hvidhed. Hvis politiske handlekraft var det egentlig, som aktionen omkring Kirke Asyl endte med at styrke? De hvide aktivisters og deres samvittighed over for en racistisk dansk flygtningepolitik, eller de mennesker der dagligt må leve med konsekvenserne af denne strukturelle racisme? Det er ved at stille den slags spørgsmål, at spørgsmål om racegørelse og racisme kan skære igennem og skabe nye perspektiver. Det er noget, som mine BIPOC-kammerater har lært mig.

Kritikkens grænser

Efter noget tid kommer min ven og jeg ind på, at mange af de udfordringer, som der var i forbindelse med Kirke Asyl, også er tydelige i dag. Samtidig har situationen ændret sig, og det er ikke længere den hvide radikale venstrefløj, der har monopol på at være “aktivisterne”. Vi taler derfor om, hvorfor venstrefløjen stadig er så hvid, og hvad vi kan gøre for at åbne vores steder op på den radikale venstrefløj. En af de ting vi ser som et stort problem, er en række myter om vores BIPOC-kammerater.

En af myterne er, at dem, der taler om race ikke har et fokus på klasse. Denne myte udspringer i høj grad af den mediedækning, der har været af aktivistiske strømninger de seneste par år. Hvilket også hænger sammen med, at popkulturen i stigende grad har indoptaget feministiske og antiracistiske paroler uden at inkludere et antikapitalistisk perspektiv.
Det frustrerende er, at grupper som *Marronage* og *Freedom of Movements*, der har argumenteret for at forene de to perspektiver, alligevel bliver beskyldt for ikke at tale om klasse. Måske sker det, fordi de har kritiseret den hvide radikale venstrefløjs hvidhed. Det har nok gjort, at mange på den radikale venstrefløj ikke har taget tiden til at undersøge, hvad vores kammerater rent faktisk har skrevet og sagt, men i stedet været fortørnet over at blive kritiseret.

En anden myte er, at de hvide aktivister ikke længere er velkomne i de antiracistiske bevægelser. Denne sidste myte fik landsdækkende medieomtale efter, at *Black Lives Matter* (BLM) DK havde arrangeret en af de største demonstrationer i Danmark siden Klimatopmødet i 2009. Demonstrationen var organiseret af sorte, og sorte blev opfordret til at gå

forrest i demonstrationen, der protesterede mod anti-sort racisme i USA og Danmark. Demonstrationen bestod dog i overvejende grad af hvide. Demonstrationens budskab forbandt politibrutaliteten i USA med grænsepolitikken og politiets daglige chikane i Danmark.

Efterfølgende startede der en mediehetz mod talspersonen for BLM i Danmark, Bwalya Sørensen. Den handlede om, at sorte var blevet opfordret til at gå forrest under demonstrationen. Men kigger man nærmere på konflikten udsprang den første artikel af en kontrovers om, hvem der skulle arrangere en BLM-demo i Aalborg. Det venstreorienterede medie med tilknytning til Enhedslisten, *Solidaritet*, var med til at starte mediehetzen ved at skrive en kritisk artikel, fordi de var sure over, at aktivister fra København ville bestemme over en demonstration i Aalborg. Bagefter fulgte en landsdækkende og dybt racistisk mediehetz mod Sørensen.

Historien er relevant for os, fordi den for mig viser, at venstrefløjen endnu ikke har valgt side i spørgsmålet om racisme. I stedet døde solidariteten i et misforstået ideal om altid at være kritiske over for hinanden. Men vi må tænke over hvem kritikken altid rammer. Problemet er, at kritikken har sine grænser i det store billede, og det er vigtigt, at vi forsvarer vores BIPOC-kammerater når de angribes, selv når det gør ondt.

Den franske filosof Jean-Paul Sartre er et overraskende eksempel på dette. Han er måske den person, der bedst symboliserer den hvide europæiske humanisme i dag. Houria Bouteldja nævner, at Sartre i 1970'erne skrev et kort forsvar for

den palæstinensiske terrorgruppe Sorte September. Sorte September slog under Olympiaden i München i 1972 11 israelske atleter og en tysk politibetjent ihjel. Bouteldja skriver, at det må have været vanskeligt for Sartre at skrive det forsvar. Det tror jeg også. Men, som hun skriver, forstod han dengang, at de undertryktes eneste våben nogle gange er terror. Det kunne han forstå, fordi han forstod at se ud over den konkrete store uretfærdighed i tilfældige israelske atleters død, og i stedet fokuserede på den endnu større uretfærdighed imod palæstinenserne. Han valgte i dette tilfælde at opgive sin hvide humanisme og vælge side.

Tiden er en anden i dag. Jeg fremhæver ikke Sartres forsvar for at idealisere ham eller volden han forsvarer. I stedet vil jeg fremhæve behovet for at fokusere på de afgørende kampe, især i spørgsmål, der så let fordrejes og hetzes i medierne.

Netmediet *Solidaritet* gjorde det modsatte, da de prioriterede en konflikt mellem Aalborg og København frem for at vise solidaritet med BLM. De gjorde deres egne følelser om at føle sig overset eller tromlet til historiens centrum. De glemte, at sorte stemmer næsten aldrig får taletid, at sorte menneskers liv stadig ikke regnes for værdifuldt, at det her handler om bekæmpelsen af et globalt racehierarki og racial kapitalisme, og ikke er en fejde mellem provinser. De lod sig blænde af myten om, at de hvide ikke må være med, når det eneste Black Lives Matter Danmark nogensinde har bedt om, er at tale på deres egne vegne. *Solidaritets* kritik bliver her et eksempel på den oplevelse mange af vores BIPOC-kammerater har, når de skal interagere med den hvide radikale venstrefløj. De møder kun kritik og sjældent opbakning.

Vi har brug for vores nye venner
I starten af teksten citerede jeg også Bouteldja, der med sin præcise kritik udstiller den hvide venstrefløjs hykleri. De erfaringer, som jeg har beskrevet, bekræfter Bouteldjas kritik af, at selvom den hvide radikale venstrefløj "ved bedst", er vi ikke altid de bedste antiracister eller aktivister; ej heller ved vi bedst, når det kommer til stykket. Det kan skyldes, at vi sætter vores egne erfaringer som aktivister i centrum, eller at vi får andre muligheder i livet, og derfor vælger kampen fra i det lange løb. Det kan skyldes, at vi simpelthen ikke forstår problemernes omfang og vores egen rolle i dem. Det kan skyldes, at vi tror vi ved bedst, og derfor kritiserer nogen for at gøre tingene på en anden måde. Det kan opsummeres med, at det at være hvid og det at være antiracist har det med at modarbejde hinanden. Det skyldes, at hvidheden er racismens "uskyldige" lillebror, "der blot kigger på".

Vi har i stedet brug for at venstrefløjen også selv afspejler den verden, vi ønsker. Vi har brug for en radikal venstrefløj, der bekæmper sin egen hvidhed og altid er solidarisk. Vores BIPOC-kammerater er allerede i gang med dette arbejde og har gjort det længe. De guider og kritiserer os; peger på de steder, hvor vi er blinde. Derfor er det også nødvendigt, at vi er solidariske med dem.

Vi skal forsvare dem, når de angribes i medierne, på Facebook, på gaden og i hverdagen, og vi skal støtte op om deres kampe, fordi de også er vores kampe. Og vi behøver ikke at stoppe her. Vi har også brug for at skabe flere nye venner. For hvis vi virkelig er interesseret i at rive systemet ned, har vi brug for at åbne vores huse, kollektiver,

vennegrupper, ressourcer og dele ejerskab og beslutningskraft.

Solidaritet er en svær størrelse. Det er svært at træde tilbage og lade andre tage ordet, føre kampen og arrangere demonstrationen. Det er sværere at arbejde sammen, når man ikke ligner hinanden, har den samme baggrund eller er enige om alt. Solidaritet har aldrig været let. Et opråb til solidaritet har heller aldrig betydet, at hvide ikke var velkomne. Der er forskel på at støtte op om hinanden og blive væk. At støtte op, men træde et skridt tilbage, er værdifuldt og nødvendigt. At blive væk, er at vende ryggen til uretfærdigheden, og holde fast i sine privilegier. Og jeg tror først, at det er når vi gør noget for hinanden, der er svært, at den revolutionære solidaritet kommer frem.

Tekster som blandt andre har inspireret denne tekst

- Houria Bouteldja. 2017: *Whites, Jews and Us - Toward a Politics of Revolutionary Love*, semiotext(e)
- Teksten der provokerede mig på aktivistlejren i 2012 er fra Kil Ja Kim. 2005: *The White Anti-Racist is an Oxymoron*
- Magasinerne, der har været med til at revolutionere den radikale venstrefløj, og altid kan anbefales *Marronage 1, 2* og *3*. 2017: kan købes i Spidsroden på Nørrebro

Sammen kan vi

one addict helping another

Min vej til og med hvidhedsarbejde[1] har ikke været nem, og det tror jeg ikke, at det er for nogen. Det er ikke rart at kigge på racisme, og det er ikke rart at se på hvordan det er forbundet med én selv. For mig er det slet ikke rart at kigge indad og mærke mine følelser, når jeg har brugt hele mit voksenliv på at flygte fra dem. Så før jeg kan tage jer med på mit hvidhedsarbejde, kræver det at jeg fortæller jer om min vej til et liv i bedring.

I mit møde med et af landets 12-trins fællesskaber lærte jeg, at jeg lider af en sygdom kaldet afhængighed.[2] Det betyder for mig, at jeg har et indre tomrum, som jeg desperat har forsøgt at udfylde med ting udefra. Om det er stoffer, sex eller penge, så har jeg måttet erkende, at det ikke var muligt at udfylde tomrummet selv. Jeg blev foreslået de 12 trin som løsning i samarbejde med en sponsor og greb chancen. I trinarbejdet blev det tydeligt for mig, at jeg har levet et liv styret af frygt, og at jeg manglede evnen til at acceptere personligt ansvar. Jeg måtte starte med at lære at leve livet på en ny måde.

Da jeg først forstod afhængighed som en sygdom, blev det også klart for mig, at jeg måtte tilgå antiracistisk arbejde på en anden måde, end jeg hidtil havde gjort. For ligesom afhængighed, så trives racisme bedst i mig, når jeg ikke tager ansvar. Da

---

1 Når jeg taler om hvidhedsarbejde taler jeg primært om at forholde mig til, at jeg er racegjort som hvid, og hvordan det giver mig en masse fordele i den verden som vi lever i, og hvordan det skader racegjorte brune og sorte mennesker.

2 På engelsk og i nogle danske kontekster bruger man ordet “addiction” om sygdommen, og man omtaler en person med sygdommen for en “addict”.

jeg til min store begejstring møder Gail K. Goldens 12 trin, Hvidt privilegium som afhængighed, forstod jeg pludselig, at jeg er afhængig af hvide privilegier. Jeg er afhængig af den magt og de fordele, som jeg er blevet givet som racegjort hvid, og jeg vil som udgangspunkt ikke give afkald på de goder. Endnu engang har jeg måttet erkende, at jeg er styret af frygt - rædselsslagen for hvad der vil ske med mig, hvis jeg ikke har mine privilegier. Hvem er jeg uden, og er den person overhovedet værd at elske? Frygt er for mig oftest uhåndgribelig, men min oplevelse er, at når jeg tør at italesætte den, så kan jeg bedre håndtere den.

Frygt er abstrakt. Frygt skal ses i øjnene før den kan afmonteres. Punkteres.

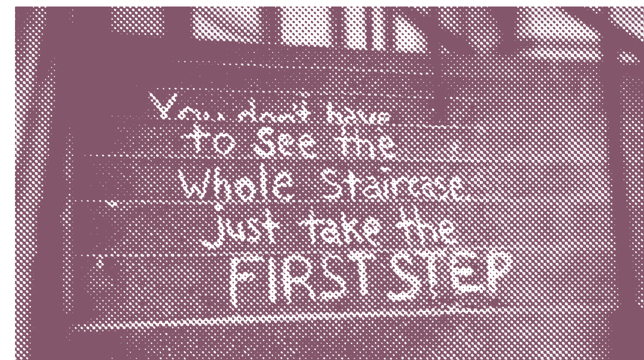
Som jeg har lært af 12-trins fællesskabet, kan alle defekter erstattes med et åndeligt princip, så når jeg aktivt vælger at se frygten i øjnene og aktivt vælger at være modig, så bliver jeg beriget på mere end et personligt plan. Jeg bliver også det menneske, som jeg inderst inde er, som rummer uendelig meget kærlighed over for mine medmennesker. Jeg får et større liv.

Det sagt, så kan det hele ikke gøres på én dag. Vi lærte ikke at udøve racisme på én dag, så derfor er det heller ikke muligt at skille sig af med det på én dag. Sammen kan vi aflære, forstå og lære på ny. Sammen kan vi aktivt arbejde på at blive bedre medmennesker, for ingen vil have racisme på sig. Dette er uanset hvor vi hver især er - der er ikke tale om konkurrence, at bestå eller blive kureret. Så længe man har et ønske om at skille sig af med sine mønstre kan vi sammen hjælpes ad med at

gøre op med racisme. Bare for i dag, og så prøver vi igen i morgen.

Jeg tror på at hvidhedsarbejde og al anden form for bedringsarbejde skal gøres sammen i et kærligt og omsorgsfuldt fællesskab. Jeg har håb for at det er muligt, og at en af måderne at gøre det på er gennem de 12 trin. Jeg ved i hvert fald af erfaring, at så længe jeg følger denne vej, så jeg har intet at frygte.

Bemærkning:
I respekt og takt med fællesskabernes traditioner, vil jeg gerne slå fast at alt hvad der er blevet skrevet og analyseret i dette skriv, er på personlige vegne og ikke programmets. Hvis du er interesseret i at vide mere om de allerede eksisterende 12-trinsprogrammer, foreslår jeg at du selv opsøger møderne, da det er fuldt tilgængeligt for alle uanset køn, race, seksuel orientering, politisk, religiøs eller ikke-religiøs overbevisning samt økonomisk situation (dvs. det er gratis).

Hvidt privilegium som afhængighed*

Af Gail K. Golden
Oversat af Lil Bentsen Wachmann

I kraft af at vi begynder at forstå institutionel racisme, begynder vi at kunne se, hvordan racegjorte ikke-hvide[3] mennesker kan blive gjort syge af endeløse og vedholdende angreb på deres eksistens. Vi lærer om internaliserede racemæssig underlegenhed[4], og den byrde det er for racegjorte ikke-hvide mennesker. Vi begynder at forstå, hvilken indvirken racisme har på den fysiske, psykiske og økonomiske sundhed hos racegjorte ikke-hvide mennesker.

Vi er mindre vant til at tænke over internaliseret racemæssig overlegenhed, og måderne hvorpå det at være en del af en dominerende kultur skaber sin egen sygdom - hvidt privilegium. Følgende punkter er nogle foreløbige observationer af forvrængede tanker og følelser forårsaget af internaliseret racemæssig overlegenhed[5]:

1. Vores ideer om hvad der er ”normalt” er meget kulturspecifikt; på måder vi ofte ikke ser.

2. Vi har en overdreven tro på, at vores egne ideer og meninger er de eneste gyldige, som derfor ofte reducerer racegjorte ikke-hvide menneskers ideer og meninger. (‘Hvid er rigtig’[6])

3. Vi har en følelse af berettigelse[7], som kan skabe en overdreven følelse af forargelse, når vores forventninger skuffes.

4. Selv de af os, der er engagerede i social retfærdighed, føler at vi kan vælge og vrage hvornår og hvor vi skal sige fra, når vi ser racistisk opførsel.

5. Vi føler os skyldige for vores deltagelse i et racistisk samfund og ønsker ofte, at vores skyld skal blive lindret af racegjorte ikke-hvide mennesker.

6. Vi har en tendens til at diskutere med racegjorte ikke-hvide mennesker hvorvidt deres oplevelser er sande eller ej. Denne tendens er et af de ultimative udtryk for den overdrevne tro på, at vores ideer og meninger er de eneste gyldige, som nævnt ovenfor (punkt 2).

7. Vi racegjorte hvide mennesker, som regner os selv som succesfulde, har en tendens til at tro, at vi har opnået vores succes gennem hårdt arbejde og skærpet fokus. Vi ser sjældent, at ufortjente fordele forbundet med hvidhed har bidraget til vores velstand.

---

3 Golden anvender betegnelsen “people of color” om sorte og brune mennesker, og “those of us who are white” om hvide, og jeg har valgt at anvende Marronages oversættelse “racegjorte ikke-hvide” og “racegjorte hvide”, da jeg mener det omfatter konceptet af at racismen har racegjort os alle og at det skal synliggøres i sproget også.

4 Golden forsøger at tale om internaliseret adfærd hos hhv. sorte og brune mennesker (underlegenhed) og hvide mennesker (overlegenhed). Når noget er internaliseret, er det noget vi bliver tillært systematisk og ikke altid selv er opmærksomme på, men som i dette tilfælde er et resultat af racisme.

5 Golden forsøger at definere begrebet “internaliseret racemæssig overlegenhed” med syv punkter, der er karakteriserende hos racegjorte hvide mennesker.

6 Oversat fra udtrykket “White is Right”.

7 Kommer af det engelske ord entitlement, som i denne kontekst betyder at man føler en særlig ret til noget i modsætning til andre.

Ved at tænke på ovenstående punkter, der karakteriserer internaliseret racemæssig overlegenhed, og på hvilke måder, som vi ikke formår at opgive denne adfærd, er jeg begyndt at tænke på Hvidt Privilegium som en afhængighed. Ifølge American Society of Addiction Medicine "(...) er kendetegn ved afhængighed en svækkende adfærdskontrol, trang, manglende evne til afholdenhed, og en mindsket anerkendelse af betydelige problemer i ens adfærd og interpersonelle forhold. Ligesom andre kroniske sygdomme kan afhængighed involvere tilbagefald og bedring. Uden behandling eller engagement i bedringsaktiviteter er afhængighed progressiv."

I et racistisk samfund nyder racegjorte hvide mennesker passivt fordelene ved hvidhed. Vi behøver ikke gøre noget særligt for at systemet fortsætter med at arbejde til vores fordel. Men vi nyder bestemt fordelene, uanset om nydelsen er bevidst eller ubevidst. Og jeg tror, at vi er psykologisk afhængige af fordelene ved privilegier. Vi har tendens til at fastholde adfærd, der understøtter ulighed, på trods af de negative konsekvenser, som vi er opmærksomme på.

Hos AA taler man om stinkin' thinkin'[8]. Dette refererer til den forvrængede tankeproces, som leder til et vanedannende brug af et stof. Som jeg har foreslået ovenfor, er det min holdning, at racegjort hvide mennesker tænker på en forskruet måde om race, magt og privilegier, udover deres psykologiske afhængighed af de følelser og fordele, som magt og dominans indgyder i dem.

8 Begrebet anvendes ikke på samme måde i Danmark, men kan bedst oversættes som "sløje tanker".

Alligevel har vi som racegjorte hvide individer et valg. Vi kan vælge fornuften i antiracistiske handlinger og tænkning. Men på grund af magtens vanedannende karakter tror jeg, at vi er nødt til at forpligte os til et liv med aktivt, intentionelt bedringsarbejde[9], på samme måde som alkoholikere altid skal arbejde med ædruelighed. Addicts, der har dedikeret sig til bedringen, arbejder kontinuerligt med deres program for at vedligeholde fremgang. De kan ikke antage at det er et arbejde, der kan "færdiggøres". Det er derimod et program, der skal leves.

AA har trin til at opnå bedring. Jeg foreslår at vi racegjorte hvide mennesker begynder at tænke seriøst over at overvinde vores afhængige forhold til magt, dominans og privilegier, og jeg foreslår vores egne 12 trin i et livslangt bedringsarbejde:

1. <u>Vi indrømmede, at vi var magtesløse over for vores socialisering i et racistisk samfund.</u>

2. <u>Vi kom til at tro, at opgøret med racisme[10] kan genskabe vores sunde fornuft.</u>

3. <u>Det blev vores overbevisning, at vi ikke kunne gøre dette arbejde alene, og tog en beslutning om at acceptere lederskab fra racegjorte ikke-hvide mennesker.</u>

9 Oversat fra begrebet recovery, som også betyder at genoprette. I 12-trinsfællesskaber oversættes "we do recover" til "vi kommer i bedring", hvilket derfor har fokus på bedring uden at negligere genoprettelsesarbejde.

10 På engelsk siger man "to undo racism", hvilket bedst kan forklares på dansk som "at gøre op med racisme".

4. Vi lavede en søgende og frygtløs moralsk opgørelse over vores medvirken i racistisk politik og praksisser.

5. Vi begynder at adressere disse fejl ved at lære og ved at formidle korrekt verdenshistorie.

6. Vi lover at uddanne os selv og organisere os i opgøret med racisme, for altid at stå til ansvar over for racegjorte ikke-hvide mennesker.

7. Vi anerkender at dette er en livslang proces. Det er en levevej som må ledes af Undoing Racism Principles*.

8. Vi dedikerer os til at forstå hvordan internaliseret racistisk overlegenhed har ødelagt vores tanker og antagelser, og arbejder for at få vores klare tænkning tilbage.

9. Som racegjorte hvide mennesker har vi været blinde over for racismen i vores familier, skoler, arbejdspladser, trossamfund, og vi vil gøre vores bedste for at adressere disse fejl, hvor det er muligt. Hvis vi er ledvogtere[11] (fx kontrollerer adgang til ressourcer), vil vi arbejde for at fordele disse ressourcer mere retfærdigt.

10. Vi beslutter os for at lære at hylde vores egen kultur, så vi ikke udnytter andres kultur.

---

11 En ledvogter (engelsk gatekeeper) er en person, der kontrollerer adgang til noget. Kurt Lewin bruger det første gang til at beskrive, hvordan medieindhold og nyheder i høj grad må tænkes at være bestemt af en række ledvogtere, enten formelle regler eller levende aktører, der bestemmer om en nyhed bliver valgt til eller fra.

11. Vi vil opsøge viden om hvordan racisme opstod, så vi kan forbedre vores bevidsthed om de til tider usynlige strukturer, der opretholder racisme.

12. Vi dedikerer os til at videreføre vores antiracistiske budskab til andre hvide mennesker.

Racisme dehumaniserer og antiracisme humaniserer. Der er mange udfordringer ved at konfrontere vores afhængighed til magt og privilegier. At gøre op med racisme er hårdt, men det giver os liv. Der er reelle belønninger for at arbejde for at komme sig efter vores afhængighed af hvide privilegier.*

*Alle idéer i dette værk er lært og inspireret af The People's Institute for Survival and Beyond (PISAB). PISAB er et nationalt og internationalt kollektiv af antiracistiske, multikulturele organisatorer og undervisere dedikeret til at bygge en effektiv bevægelse for social transformation. Deres 2,5 dages workshop, Undoing Racism, er en livsændrende introduktion til antiracistisk tænkning og organisering. Få mere information og donér hos pisab.org.

Gail K. Golden er uddannet i social rådgiver og arbejder som klinisk direktør hos VCS Inc. i New City, som har fokus på mental sundhed og social retfærdighed. Hun er også en del af Rockland Immigration Coalition og har været med til at starte Anti-Racist Alliance.

For mere information og for at læse den originale tekst, besøg antiracistalliance.com og goldenwrites.com.

Teksten er blevet godkendt til oversættelse og trykt med passende kreditering og donation til PISAB.

En stor tak skal lyde til alle dem, der har hjulpet med at få dette zine til at ske, og til alle dem, der inspirerer og er tålmodige med os.

Redaktionen:
Agnes Hartvig, Håvard Magnussen, Line Hjorth Saxlund, Lil Bentsen Wachmann, Monne Pedersen, Natasja O og Oliver Birk Jessing

Layout:
Agnes og Wilfred

Trykt hos Eks-skolens Trykkeri med støtte fra Snabslanten

København, 2020

HVID
TIL
HVID
@
GMAIL.
COM